

Jako zanimivi so posamezni prispevki in po učni so posebno za nas, ki hočemo na družnem polju sodelovati. Vse tovariše (-ice), ki delujejo med kmečkim ljudstvom, vabimo, da pazno prečitajo vse članke, posebno pa še one, ki se dotikajo raznih zadrug.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

BOLGARSKO NARODNO ŠOLSTVO IN UČITELJSTVO.

Najmlajši otrok, ki sme biti sprejet v Bolgariji v šolo, mora dopolniti sedmo leto svoje starosti. Zadnja bolgarska prosvetna statistika izkazuje sledeče: Na bolgarskih šolah je 704.000 učencev, ki so stari od 7 do 14 let; od tega števila pripade na mesta 122.000, na deželo pa 581.000 učencev; izmed teh je 366.000 moškega in 338.000 ženskega spola. V tekočem šolskem letu je 8500 učencev več, nego jih je bilo lansko leto.

Najbolj pisana statistika je ona, ki nam kaže narodnost šolskih otrok: Tu imamo 608.000 Bolgarov, 75.000 Turkov, 9200 cigánov, 5200 židov, ostali so pa Grki in Armeni. Bolgarija ima okoli 6000 šol. Kako skrbno država za zidanje novih šol, nam dokazuje dejstvo, da je v zadnjem letu izdala za te namene 140 milijonov levov.

Analfabetov je v Bolgariji 25% do 30%. Bolgarsko učiteljstvo ima svoja združenja, ki se imenuje bolgarska učiteljska zveza (Balgarski učiteljski sajuz), ki ima svoje središče v Sofiji. To združenje šteje 9833 rednih članov, ki so razdeljeni na 92 učiteljskih društev. V učiteljskem stanu je več učitelje in sicer 5105 in 4728 učiteljev. Tamkajšnje učiteljsko združenje izdaja tudi svoje glasilo »Saznanja« in revijo »Učiteljska misalja«. Tudi med bolgarskim učiteljstvom se močno čutijo udarci krize, saj je mnogo učiteljskega nezaposlenega. V začetku lanskega šolskega leta je bilo na sofijskih šolah razpisanih in praznih 30 učiteljskih mest, za katera je prosilo nad 300 učiteljev.

SENČNA STRAN DUNAJSKEGA ŠOLSTVA.

Splošna gospodarska kriza pritiska tudi na nadaljnji reformni razvoj dunajskega šolstva. Nedostatki finančnih sredstev silijo dunajsko mestno občino štediti na vseh straneh — štediti torej tudi pri prosveti.

Zadnje normalno učiteljsko imenovanje se je izvršilo leta 1919, ko je bilo sprejetih 263 mladih učiteljev. Od tega časa pa sem do današnjega dne je bilo sprejetih vsega skupaj le 198 učiteljskih oseb, kar znači povprečno le 16 učiteljev letno. Na drugi strani pa vidimo, da je odpadlo od 150 do 200 učiteljev. Z drugimi besedami rečeno: od leta 1919. pa do današnjega dne je odšlo iz službe najmanj 1500 učiteljev, na novo postavljenih pa jih je bilo komaj 198 tako, da znaša primanjkljaj okoli 1300 učiteljev. Odločilni faktorji v dunajskem šolstvu razlagajo navedeni primanjkljaj učiteljskega s padcem šoloobvezne mladine. Resnično je, da se je število učencev na dunajskih šolah značilno skrčilo. V letu 1915. je obiskovalo osnovno in meščansko šolo skupno 226.357 učencev, dočim je posečalo navedene šole v letu 1931. le 140.590 učencev. Padanje števila učencev pa je imelo svoj višek v šolskem letu 1927./28., ko je bilo na narodnih in meščanskih šolah na Dunaju le 120.063 učencev; v letu 1928. se je zvišalo število učencev na 125.611, v letu 1929. na 128.130, v letu 1930. na 136.556 in v letu 1931. pa na 140.590 učencev. Od leta 1927. je tedaj prirastek 20.527 učencev to je 16%. Zato je

—z Kmetijska družba — zadruga. Kakor je znano, se je Kmetijska družba preosnovala v zadrugo, ki bo imela skoro v vseh krajih svoje podružnice. Mnogo bo nanovo organiziranih in treba bo celo kopico vztrajnih in vnetih zadrugnih delavcev.

opravičeno zmanjšanje učiteljskega osebja le do leta 1927. Kljub temu, da se je število učencev od leta 1927. zvečalo za 20.527, je padlo število učiteljev od 6427 na 5838; tako se je tu zmanjšalo v štirih letih število učiteljskega osebja za 589 učiteljev.

Pri modernem pouku je maksimalno število učencev v enem razredu 30. Mestni šolski svet na Dunaju pa je izdal celo vrsto naredb in odlokov, s katerimi hoče popolnoma ustaviti namerčanje učiteljskega osebja na Dunaju. Te navedbe so v hudem nasprotju s temeljnimi zahtevami reformne šole. Individualnost učencev, vzgoja k samodelavnosti, kakor tudi razredna družabnost se morejo uresničiti le tedaj, ako je število učencev v razredu omejeno največ na 30 otrok. Danes imajo razredi na Dunaju povprečno 34 učencev, kar pomeni, da je v nekaterih razredih manj kakor 30, v drugih pa zopet celo čez 40 učencev.

Kljub temu, da primanjkuje približno 600 učiteljskih oseb, čaka na službo od 2000 do 3000 mladih učiteljev, ki stradajo kruha ter so se njihovi ideali izpremenili v mržnjo, večkrat celo v obup.

AKADEMSKA IZOBRAZBA UČITELJSTVA V NEMČIJI OGROŽENA.

Takoj po svetovni vojni je postavilo nemško učiteljstvo zahtevo po uvedbi visokošolskega študija za učiteljstvo. Stremljenje učiteljstva so podpirali znani pedagogi, med njimi tudi šolski reformator prof. Kerschensteiner.

Ze l. 1922. so posamezne dežele v Nemčiji sprejele posebne zakone, ki so predvidevali visokošolski študij za učiteljstvo in uvedle za učiteljstvo popolno akademsko izobrazbo.

Seveda je učiteljska izobrazba v Nemčiji v raznih deželah različna, vendar so dosegli vstop na univerzo povsod in danes, ko je minilo komaj 10 let, odkar je bila uvedena popolna akademska izobrazba za učiteljstvo, se je pojavilo ponovno stremljenje po nje ukinitvi. Vzroka temu stremljenju je iskati predvsem v precej širji redukciji vsega šolstva v Nemčiji in tej redukciji se ne bo mogla izogniti niti učiteljska akademska izobrazba.

Vsa nemška učiteljska združenja, 7 po številu, so sklicala skupno zborovanje v Berlinu, kjer so zastopniki vseh kategorij učiteljskega govorili proti nameravani ukinitvi akademske učiteljske izobrazbe.

Resolucija, sprejeta na tem zborovanju, zahteva, naj ostane kljub gospodarski krizi učiteljska izobrazba neokrnjena.

PROTIVERSKA ŠOLA V MEHIKI.

Glavna prosvetna oblast v Verakrucu je izdala posebna navodila vsemu učiteljstvu glede protiverskega pouka. Izdelan je bil poseben načrt za vse razrede osnovne in ostalih šol. Vsebuje natančno snov protiverskega pouka, ki jo mora učitelj v dotičnem razredu predelati.

Mehika se je s to odredbo povsem približala ruski boljševiski šoli, ki sloni na popolni ateistični podlagi. O uspehih teh odredb glede uvedbe povsem ekstremnega ateističnega pouka v mehiške šole bo govorila bodočnost.

Stanovska organizacija JUJ iz društev:

Vabila:

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA bo zborovalo v soboto dne 18. februarja 1933. v Sokolskem domu v Murški Soboti. Dnevni red: zapisnik zadnjega zborovanja, društvene zadeve, situacijsko poročilo tov. Dimnika, referat tov. Gabrijelčiča in Horvata B. o problemu našega narodno-obrambnega dela, slučajnosti. Pričetek ob 9. uri.

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO V ŠOŠTANJU bo zborovalo v soboto dne 18. feb. 1933. točno po prihodu vlaka ob pol 13. uri v Šoštanju. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje g. profesorja Brodarja iz Celja o »Olševski kulturi«. Predavanje bo ponazorjeno s skiopt. slikami.

— JUJ SRESKO DRUŠTVO MARIBOR MESTO bo zborovalo v sredo dne 16. februarja ob 9. uri na III. deški osnovni šoli v Mariboru, Ruška cesta. Na dnevnem redu so dopisi, stanovske zadeve, anketa sreskih društev z narodno obrambnimi društvi, predavanje tov. Hrena ter slučajnosti. Stanovska dolžnost zahteva, da se prav vsi člani udeležijo zborovanja, pazno zasledujejo delo organizacije ter sodelujejo pri društvenem delovanju. Odbor.

Poročila

JUJ — SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR-MESTO je zborovalo dne 14. dec. 1932. na I. deški osnovni šoli v Mariboru. Od 84 članov navzočih 61, to je 72%.

Tov. predsednik otvoril zborovanje, čestita tov. Samcu k imenovanju za preglednika šol in poudarja, da je današnje zborovanje namenjeno proslavi 70 letnice smrti Antona Martina Slomška. V dobro zamišljenem referatu je nato tov. Cvetko Ivan očitel Slomškovo delo iz šolskih in nacionalnih vidikov. Tov. predsednik še doda nekaj posebnosti iz življenja Slomškovega.

Navzoči so soglasno sprejeli »Spomenico« predsedniškega zbora JUJ v Mariboru z dne 6. novembra 1932., o kateri se je razvila živahna debata. Društvo izjavlja popolno zadovoljstvo in solidarnost s spomenico.

Sprejmejo se še sledeči sklepi: 1. Sekcija naj izposluje, da se med šolskim letom ne nastavlja učne osebe na mesta, kjer jih sploh ni.

2. Kr. banska uprava v Ljubljani je izdala pod št. 640/3 z dne 22. novembra 1932. sledečo naredbo: »Ker krajevni šolski odbori nimajo proračunske možnosti za plačilo stannin učiteljstvu, ki je na bolezenskem dopustu, bo počakati na določila pravilnika k zakonu o narodnih šolah... Smo mnenja, da ta odlok nasprotuje določbi čl. 104. zakona o drž. uslužbencih. Po tem členu pripadajo vsakemu uradniku v slučaju obolevnosti polni prejemki eno leto. Stanarina je del službenih prejemkov vsakega učitelja, zato mu ta tudi pritiče toliko časa kot ostali prejemki. Sekcija prosimo, da pri kr. banski upravi izposluje, da ta odlok izpremeni, da bo v skladu z zgoraj navedenim čl. zakona. Učitelj, ki je pri svojem poklicnem delu obolev in potrebuje poleg vsakdanjih potrebščin še postrežbo — zdravnik in zdravil — porabi mnogo več, kakor zdrav, pa se mu prejemki znižajo. Ker teh slučajev obolevnosti ni mnogo in tudi navadno ni za obolele suplentov, ne obremenjuje oboleli učitelj občinskih proračunov.

3. Sekcija naj izposluje, da dobimo za plačanih 360 Din, katere so nam odtegovali

za »Nabavljajno zadrugo«, vsaj priznanice. Tov. predsednik da še kratko pojasnilo o zidanju lesenih hišic za drž. nastavljenice.

Tov. Alt poroča o novih učnih načrtih. Tov. Womer poda podrobno poročilo o gmotnem uspehu koncerta.

Tov. Hren, predsednik Učiteljskega doma poudarja, da so baš člani in članice našega društva s svojo veliko agilnostjo pripomogli, da je koncert v vsakem oziru tako sijajno uspel. Konča z besedami — »Najlepša vam hvala!«.

Womer, tajnik.

Hočevar, predsednik.

+ JUJ SRESKO DRUŠTVO GORNJI GRAD je zborovalo 14. januarja 1933 v šoli na Rečici ob Savinji.

Navzočih 21 članov to je 54%. Pozdravil nas je naš novi predsednik tovariš Avgust Rozman, sol. upravitelj v Šmartnem ob Paki in prošil tovariše (-ice) za vsestransko pomoč. Če bomo pri zborovanjih složno in res tovariško sodelovali, bodo naša zborovanja plodnosna; kajti v slogi je moč. Vsi za enega, eden za vse bodi naše geslo.

Poleg drugih važnih stanovskih zadev, tako glede »Spomenice«, učiteljske stanarine in naturalnih stanovanj, stalnosti drž. uradništva in učiteljstva bi bilo tudi omeniti sledeče: B'všemu predsedniku našega društva tov. Zorku Kotniku je poslala pismeno zahvalo za njegovo uspešno in požrtvovalno delo JUJ sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, kateri se tudi naše sresko društvo pridružuje in mu želi v novem društvu mnogo uspeha.

Na dnevnem redu je bil kot glavna točka »Novi učni načrt za osnovno šolo«.

Manjkal je tovarš nadzornik, ki se je opravičil z obilico dela, kakor tudi tov. Petrač, ki je radi boleznj izostal in tov. Grebenčeva, ki se je opravičila p' s' smeno.

Ker pa šole še niso dobile učnih načrtov, se posamezniki niso mogli pripraviti, da bi podali svoje izpreminjevalne predloge. Poslalo se bo, kar se je na zborovanju sklenilo, sreskemu nadzorniku.

Več stvari, tako: glasovanje o pravnem konzultentu, vsakomesečnem zborovanju i. dr. se je odstavilo z dnevnega reda radi neudležbe članstva.

Prihodnje zborovanje bo drugo soboto v marcu v Radmirju. Če bi se kaj predručilo, se bo pravočasno javilo.

Avgust Rozman, s. r. Iva L. Černe, s. r. predsednik. tajn.ca.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Vse vrste stolov,

tudi na obroke, dobite pri

»Tovarni pohištva, d. z. o. z., Poljčane«

Ne samo kot darilo,

temveč v vsakdanji rabi potrebujete; očala, barometre, topolmere, daljnogled, mikroskope, foto-aparate itd., katere kupite najugodnejše pri strokovnjaku

FR. P. ZAJEC, izprašan optik in urar LJUBLJANA, Stari trg 9

Velika zaloga raznih ur in zlatnine. Ceniki brezplačno

Še do 15. februarja 1933.

imate čas, da naročite naše knjižne zbirke s 50 do 75% popusta

Poslužite se te lepe prilike, da izpopolnite šolske, društvene in svoje

knjižnice

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Proračun — učila

Vsaka šola ima v svojem proračunu znesek za učila!

Kje imajo posebno pripravna učila? — Kje dobite učila za računstvo, čitanje, nazorni nauk, prirodopis, fiziko, kemijo, zemljepis, zgodovino in še za mnogo drugega? — Kje nudijo preprosta in zato najbolj pripravna učila za šolo?

Vse to Vam nudi:

UČITELJSKA TISKARNA - Oddelek za učila

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6 — MARIBOR, Tyrševa ulica št. 44

Avgust Agnola
LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 10.
Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletna oprema za restavracije, hotela, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo. Luksuzni predmeti.

KDOR OGLASUJE
TA NAPREDUJE!

VELETRGOVINA
F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

Ilakate vabila, letake

za predpustne in druge prireditve, za koncerte, igre, predavanja itd.

Vam izdelava najhitreje, točno, lepo in poceni

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA / FRANČIŠKANSKA ULICA 6